

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 27/2014

20.11.2014

KIRKOLLE OIKEUS RAHANKERÄYKSEEN

Yleistä

Rahankeräyslaki (255/2006) muuttui 1.9.2014 alkaen niin, että Suomen evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko saivat oikeuden toimeenpanna rahankeräyksiä. Aiemmin kirkko ei ole voinut toimeenpanna rahankeräystä. Nyt hiippakunta voi saada luvan sellaiseen rahankeräykseen, jonka keräyskohteena on diakoniatyö.

Syyskuun alussa voimaan tullut laki jäänee lyhytikäiseksi, koska se on tarkoitus melko pian korvata kokonaan uudella lailla. Sisäministeriö on lähettänyt lausunnoille esitysluonnoksen uudeksi rahankeräyslaiksi. Esitysluonnoksen mukaan voimassa olevasta lupamenettelystä luovuttaisiin ja rahankeräyksissä siirryttäisiin lupamenettelyä kevyempään ilmoitusmenettelyyn. Myös esitysluonnoksen mukaan evankelis-luterilainen kirkko saisi edelleen toimeenpanna rahankeräyksiä.

Rahankeräyksen tarkoitus

Rahankeräyksellä tarkoitetaan rahankeräyslaissa toimintaa, jossa yleisöön vetoamalla kerätään rahaa vastikkeetta. Rahankeräyksessä keräykseen osallistuja saa vastikkeeksi korkeintaan keräystunnuksen, jolla ei ole itsenäistä taloudellista arvoa. Seurakunnissa julkisen uskonnonharjoituksen yhteydessä kerättävä kolehti ei kuulu rahankeräyslain piiriin eikä siksi vaadi lupaa. Lainmuutoksella ei siis ole vaikutusta kolehtien keräämiseen eikä esimerkiksi myyjäisiin, joista saadaan tuloja tuotteita myymällä.

Kirkon järjestämän rahankeräyksen tarkoitus on laissa rajattu diakoniatyöhön. Rahankeräyksellä voidaan kerätä varoja, jotka on tarkoitettu jaettaviksi taloudellisina avustuksina diakoniatyön piirissä. Kirkon diakoniatyön rahankeräyksillä ei siten voida rahoittaa kirkon eikä seurakunnan toimintaa, vaan rahat ohjataan avustuksina avun tarvisijoille.

Kirkon rahankeräyksen tuotoilla voidaan antaa taloudellista apua esimerkiksi vähävaraisille vanhuksille, lapsiperheille ja vammaisille. Keräysvaroilla voidaan auttaa esimerkiksi kriisin tai yllättävän onnettomuuden kohdatessa. Kirkko ei kuitenkaan voi järjestää rahankeräystä vain yksittäisen henkilön tai perheen hyväksi.

Rahankeräysluvan hakeminen

Rahankeräyslupa voidaan myöntää hiippakunnalle, mutta ei millekään muulle kirkon toimielimelle. Sen vuoksi lupaa ei voi saada esimerkiksi seurakunta tai seurakuntayhtymä. Sen sijaan seurakunta tai seurakuntayhtymä voi organisoida keräyksen käytännön asioita yhteisvastuukeräyksen tapaan. Se toimii tällöin kerääjänä hiippakunnan nimissä.

Rahankeräysluvan myöntää Poliisihallitus. Keräyslupaa haettaessa on keskeistä määrittellä keräyksen tarkoitus. Keräysvarat on aina käytettävä vain siihen tarkoitukseen, joka rahankeräysluvassa määrätään. Koska luvan

hakijana on aina hiippakunta, keräyksen toimeenpanoalueena on kyseisen hiippakunnan alue. Hakemuksessa määritellään myös keräyksen käytännön toimeenpanijat, kuten kyseisen hiippakunnan seurakunnat. Koska kyse on hiippakunnan järjestämästä keräyksestä, keräystilinä käytetään Kirkon keskusrahaston tiliä. Kullekin hiippakunnalle perustetaan tähän tarkoitukseen oma projektinumero, jonka on oltava myös kaikissa annettavissa lahjoituksissa. Projektinumeron avulla eri hiippakuntien keräystuotot pidetään erillään toisistaan ja hiippakuntien muista varoista.

Lupahakemuksessa on myös määriteltävä kaikki ne keräystavat, joita keräyksessä aiotaan käyttää. Suositeltavaa on, että keräys toteutetaan sellaisin tavoin, joista aiheutuu mahdollisimman vähän kustannuksia. Keräys voidaan toteuttaa niin, että keräyskohde, keräystilinnumero, projektinumero ja keräyksen lupalnumero ilmoitetaan hiippakunnan tai kirkon muilla nettisivuilla. Mahdollisissa lipaskeräyksissä lippaat tulee hankkia itse ja ne on numeroitava ja leimautettava poliisilaitoksella.

Rahankeräyslupa on aina määräaikainen. Se myönnetään vakiintuneen käytännön mukaan ensimmäisellä kerralla enintään yhdeksi vuodeksi. Siksi on suositeltavaa, että hakemus tehdään ensimmäisellä kerralla enintään vuodeksi. Myöhemmin lupa voidaan myöntää pidemmäksi ajaksi, esimerkiksi kahdeksi vuodeksi, jos rahankeräyksen tarkoituksen saavuttaminen sitä edellyttää. Lain mukainen enimmäisaika on viisi vuotta, mutta viiden vuoden mittaisen luvan saaminen edellyttää vakiintunutta ja laajaa jatkuvaluonteista rahankeräystoimintaa.

Rahankeräysvarojen käyttö ja tilitys

Rahankeräyslupan haltijan on käytettävä keräysvarat keräysluvassa määrättyyn tarkoitukseen. Hiippakunta voi itse jakaa keräysvarat avustuksina. Se voi myös antaa ne jaettaviksi esimerkiksi Kirkon diakoniarahastolle, joka puolestaan raportoi niiden käytöstä hiippakunnalle. Jos hiippakunta haluaa ohjata keräystuottojen jakamisen Kirkon diakoniarahastolle, keräyskohteen on oltava Kirkon diakoniarahaston sääntöjen mukainen.

Rahankeräyslupaan liittyy aina tilitysvelvollisuus. Tilitys on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa lupa-ajan päättymisestä luvan myöntäneelle viranomaiselle, joka tarkastaa ja hyväksyy tilityksen. Keräyslupan haltijana hiippakunta tekee tilityksen. Sen on siten selvitettävä lupaviranomaiselle, mihin keräysvarat käytetään ja miten varojen käyttöä valvotaan. Hiippakunta pitää keräysvarat erillään muista varoista ja tekee tilityksen vain keräysvaroista. Rahaliikenne kyetään dokumentoimaan asianmukaisesti, koska Kirkon keskusrahaston tilintarkastus ulottuu myös hiippakuntiin.

Tilityksestä tulee käydä ilmi luvan saaja, luvan numero, toimeenpanoaika ja toimeenpanoalue, mahdollinen käytännön toimeenpanija, kokonaistuotto, maksetut palkkiot ja muut toimeenpanosta aiheutuneet kulut yksilöityinä, käytännön toimeenpanijan käyttämisestä aiheutuneet kulut yksilöitynä, rahankeräyksen nettotuotto, sekä selvitys rahankeräystilin käytöstä keräysajalta ja kerättyjen varojen käytöstä. Tilitykseen tulee liittää tilintarkastajan lausunto rahankeräyksen toimeenpanosta.

Kirkon järjestäessä keräyksiä keräyksen järjestäjän on tapauskohtaisesti harkittava keräyskustannusten vähentäminen. On kuitenkin suositeltavaa, että vähäisiä keräyskustannuksia ei vähennetä keräyksen tuotoista.

Lisätiedot

Lisätietoa sekä hakemus- ja tilityslomakkeet ovat saatavissa Poliisihallituksen internet-sivuilta www.poliisihallitus.fi.

Lisätietoja Kirkkohallituksessa antavat asiantuntija Tiina Saarela, p. (09) 1802 319, kirjanpitoapäällikkö Markku Vasara (09) 1802 477 ja hallintopäällikkö Asta Virtaniemi, p. (09) 1802 221. Sähköpostiosoitteet ovat muotoa.etunimi.sukunimi@evl.fi.

KIRKKOHALLITUS

Jukka Keskitalo
kansliapäällikkö

Pekka Huokuna
kirkkoneuvos

ISSN 1797-0326